

יום שני, כ"ג סיון תש"פ
15 ביוני 2020

לכבוד
חברי ועדת חוץ וביטחון
הכנסת

הנדון: ההשתלטות הפלסטינית על שטחי C – חומר רקע לקראת הדיון מחוץ
צילום מצב - מרץ 2020 ותוכנית פעולה

1. במהלך חודשים פברואר-מרץ 2020 ביצע פורום שילה סקר מקיף וראשון מסוגו בשטחי C, שנועד לתת תמונה ברורה ומדויקת עד כמה שניתן של מאמצי ההשתלטות הפלסטינית על האזורים הללו, וסייע למאמצי האכיפה.
2. הסקר נערך באמצעות ניתוח תצ"א, צילום מרחפנים וסיורים בשטח, בשיתוף הארגונים "רגבים", "עד-כאן" ו"שומרים על הנצח", וכלל 5 תחומים:
 - א. בינוי
 - ב. השתלטות חקלאית
 - ג. פריצת דרכים
 - ד. מחצבות
 - ה. פגיעה בארכיאולוגיה ואתרי מורשת
3. המחקר מלווה במפות GIS מפורטות בכל אחד מהתחומים.
4. לקראת הדיון המיוחד בוועדה שבראשותך בנושא ההשתלטות הפלסטינית בשטחי C, אנו מבקשים להביא לידיעתך את עיקרי הממצאים שברשותנו.
5. על-פי תוכניות מתאר פלסטיניות המצויות בידינו, המצב הקיים היום הוא רק קצה הקרחון של המהלך הפלסטיני המתוכנן. בכוונת הפלסטינים לבתר את הבקעה (ל"5 אצבעות"), להשתלט על כל הצירים הראשיים ביהודה ושומרון, לקטוע את הרצף הישראלי, לכתר יישובים ולבודדם, במטרה למנוע את התרחבותם; ובכך לייבש את ההתיישבות היהודית ולהשתלט על השטח. **בהעדר פעולה ישראלית אקטיבית לבלום את המהלך, בתוך 5-10 שנים מדינת ישראל תאבד את השליטה ביהודה ושומרון דה-פקטו.**
6. מצורפת הצעתנו האופרטיבית להתמודדות עם מאמצי הפלסטינים להשתלט על שטחי C, שאותה הגשנו לשר הביטחון לשעבר ח"כ נפתלי בנט בנובמבר 2019, זמן קצר לאחר כניסתו לתפקיד.

בברכה,

עו"ד בנצי ליברמן
יו"ר פורום שילה

ד"ר ענת רוט
מנכ"ל פורום שילה

רקע

בשנת 2009 פרסם ראש הממשלה הפלסטיני דאז, סלאם פיאד, תוכנית אסטרטגית לבניית התשתית למדינה הפלסטינית בשם "מסיימים את הכיבוש, מקימים מדינה", שתכליתה: השתלטות על שטחי C – יצירת רצף טריטוריאלי בין שטחי A ו-B ובכך לבין הקו הירוק, בידוד יישובים יהודים וחסימת הרצף הטריטוריאלי של ישראל, השתלטות על צירי תנועה ראשיים, השתלטות על משאבי טבע והרס אתרי מורשת יהודים בניסיון לטשטש את הזיקה והקשר של העם היהודי לחבלי הארץ הללו. בתוך זמן קצר עברה התוכנית לשלב הביצוע, ובמהלך העשור האחרון היא משנה את פני השטח מקצה לקצה.

"תוכנית פיאד" כוללת: בינוי נרחב¹, השתלטות חקלאית (הקמת טרסות, עיבודי קרקע נרחבים, חפירת בורות ופריסת ציוד השקיה), מחצבות, פיתוח וסלילה של דרכים, והשחתה של אתרים ארכיאולוגיים. לטובת קידומה המואץ של התוכנית הקימה הרשות הפלסטינית תשתית ארגונית רחבה, ולמרות שהיא מהווה הפרה בוטה של הסכמי אוסלו, היא זוכה לסיוע נרחב של מתן שירותים ומימון נדיב מהאיחוד האירופי, ממדינות האיחוד וגם מהאונ"ם.

במהלך העשור האחרון גיבשו הפלסטינים כ-120 תב"עות לשטחי C, שחלק ניכר מהן כבר מבוצעות בשטח וממומנות על-ידי הקהילה הבינלאומית בהיקף של כ-60 מיליון אירו. עתודות המימון להשלמת הביצוע של תוכניות אלו עומד על 170 מיליון אירו. שינוי פני השטח מלווה גם במאמץ משפטי לקיבוע מציאות משפטית חדשה לטובת הרשות הפלסטינית. הרש"פ הקימה רשות מיוחדת במימון בינלאומי המפעילה צוותי מודדים לצורך רישום והסדר של המקרקעין מטעמה. בהעדר מהלך ישראלי מקביל, מהלך זה מקבע ריבונות פלסטינית תודעתית ואף משפטית על כלל השטח הפתוח, ובנוסף יאפשר את הפיכתן בפועל של אדמות מדינה וסקר לאדמות פרטיות של פלסטינים. כמובן, המהלך הפלסטיני יוצר גם שינוי דמוגרפי משמעותי וגידול מאסיבי של האוכלוסייה הפלסטינית בשטחי C.

הדיבורים על החלת החוק הישראלי בחלקים משטחי C ובעיקר פרסום תוכנית המאה הובילו להגברת קצב הפעילות הפלסטינית על מנת לקבוע כמה שיותר עובדות בשטח.

כדי לסייע למדינת ישראל לאכוף את ההשתלטות הפלסטינית על שטחי C, כמתבקש הן מהסכמי אוסלו והן מתוכנית טראמפ, ביצענו באמצעות צילומי אוויר (מאוגוסט 2019), ותיעוד שטח באמצעות סיורים ורחפנים (שנעשה בפברואר-מרץ 2020) סקירה מקיפה של כל תחומי הפעילות הפלסטינית: בינוי, השתלטות חקלאית, מחצבות, דרכים, פגיעה באתרי מורשת.

להלן עיקרי הממצאים:

¹ לא מדובר בגידול טבעי ובהתרחבות צמודת גדר אלא בבינוי יזום בנקודות אסטרטגיות. כמו כן, ההתפשטות לשטחי C אינה נובעת ממחסור בשטח. ממחקר נוסף שערכנו עולה כי בשטחי A ו-B 70% מהשטח לא מבונה וישנן עתודות גדולות של קרקעות לבניה. ראה מפה בסעיף הבינוי (2) להלן.

א. השתלטות הפלסטינית על שטחי C – נתונים כלליים

גודל שטח C: 3,658,341 דונם, המהווים 62.4% מכלל שטחי יהודה ושומרון

מספר מבנים	2008	% משטח סי	2017	% משטח סי	2019	% משטח סי
29783			58437		65,572	
שטח מבנים (דונם)	44495	1.22	78470	2.14	85,747	2.34
שטח מעובד (דונם)					700,000	19
שטח מחצבות (49)					22,500	0.62
דרכים לפלסטינים בלבד (בק"מ)					3595	
						22

שטח בנוי ישראלי נטו	2017	% משטח סי
56700		1.55
שטח ההתיישבות (קו כחול)	87000	2.38
סך השטח בידי ישראל (כולל מחנות צבא ואזורי תעשייה)	220000	7

- הפלסטינים תפסו ב-22% משטחי סי.
- השטח הבנוי הפלסטיני בלבד כמעט זהה בגודלו לשטח ההתיישבות היהודית כולו.
- שטח ההתיישבות היהודית שווה בגודלו לכ-10% מהשטח שעליו השתלטו הפלסטינים באזור סי.

ב. אתרים ארכיאולוגיים²

במסגרת הפרויקט מופו 361 אתרים³ ארכיאולוגיים בעלי חשיבות למורשת העם היהודי וכן אתרים בעלי חשיבות למחקר המדעי שנמצאים תחת איום של עבודות פיתוח פלסטיניות, הרס וביזה, ונותח סטטוס הפגיעה בכל אחד מהם. המחקר גילה שב-44% מהשטח שנסקר יש פגיעה משמעותית באתרים, ונמצאה האצה בהיקף השטח הפגוע בשנתיים האחרונות. **אתרים רבים נמחקו כליל, מספר אתרים לא מבוטל בהם זוהו בעבר מבנים וחומות הם כיום גבעות מלאות טרסות חקלאיות או מבנים וחצרות של פלסטינים, כשהשרידים הארכיאולוגיים הפכו בהם לגלי אבנים. באתרים אחרים התגלו עשרות דונמים של שוד ידני ובכלים מכניים, והפגיעה האינטנסיבית החריבה ומחקה תלים מרכזיים, מבנים שלמים, חומות, ארמונות ואת כל הממצא העשיר שבתוכם.** עוד התברר שבמפות של קמ"ט ארכיאולוגיה במינהל, ברוב האתרים לא מסומן פוליון אלא רק נקודה, מה שמאפשר שוד והרס באין מפריע ורק ב-40% מהאתרים יש למינהל מידע מלא. חוקרי הפרויקט הגדירו את הפוליון והוסיפו ועדכנו את המידע החסר.

² סקר האתרים בוצע על-ידי ארגון שומרים על הנצח.

³ מתוך 2300 אתרים שנמצאים בשכבות המידע של המינהל האזרחי.

25 האתרים החשובים ביותר נותחו ברמה מעמיקה: נערך בהם סיור פיזי, שטח האתר הוגדר/תוקן, בוצע מיפוי מסודר של הממצאים בשטח וסימון נזק, נעשה תצ"א מפורט לאתר וכן סיכום נתוני אתר סטטיסטיים. לאתרים אלה נעשה ניתוח של אחוז הפגיעה מתוך שטח האתר בחלוקה לקטגוריות פגיעה שונות על-פי חומרתם:

1. בניית קבע ועבודות עפר לבינוי הן החמורות ביותר, שכן הן כוללות פגיעה לעומק הקרקע.
2. שוד בכלים הנדסיים, כדוגמת תעלות שוד (מחפרון, כף שופל קדמית) שמשמשות חוליות מקצועיות לשוד ולשיערוך ממצאים בעלי ערך במקום, משחיתים אתרים ואת המידע המדעי שבהם בצורה שאינה ניתנת לתיקון.
3. בורות שוד ידניים – חיפושי ממצאים ארכיאולוגיים במערות קבורה, התווך התת-קרקעי, שרידי מבנים.
4. בינוי חקלאי – נטיעות עצים פוגעות בעומק הקרקע ושורשיהם מזיקים ביותר, טרסות ושיטוח יוצרים פגיעה ברובד העליון של הממצאים.
5. פלחה וגידולי שדה, וכבישים ללא חציבה – פגיעתם היא בדרך כלל שטחית משום שלרוב הם אינם חודרים לעומק הקרקע, אולם היקפה נרחב.

הדו"ח חושף כי ביהודה ושומרון מתקיים מהלך שיטתי של מחיקה והשמדה של כל הידע ההיסטורי והארכיאולוגי באופן שיהיה בלתי אפשרי לשחזר אותו. הפגיעה האנושה בהיסטוריה, במורשת התנ"ך ובמורשת הלאומית של העם היהודי היא בכיה לדורות. אבל עדין יש מה להציל!!

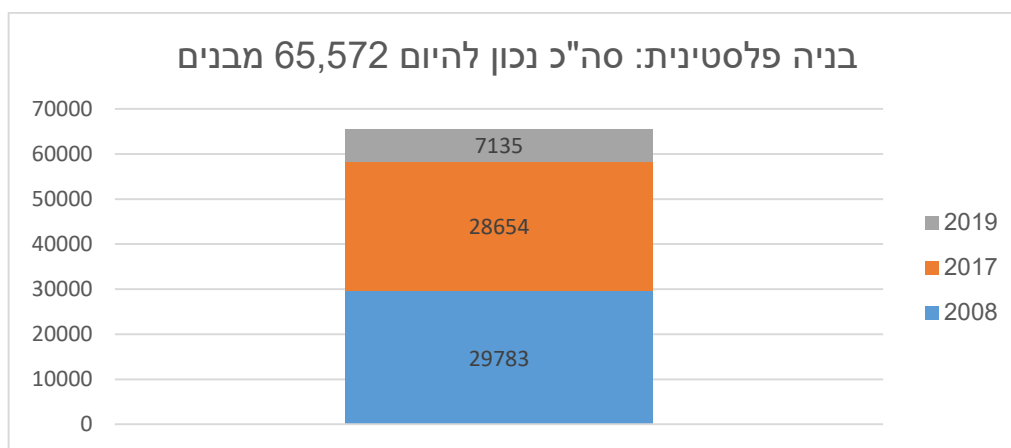
המחקר כולל טבלה מרכזת של כל 361 האתרים, עם כל הנתונים לגבי כל אחד מהם; חוברת העמקה 255 אתרים נבחרים, צילומי רחפן וצילומים מהשטח ומפות GIS מפורטות.

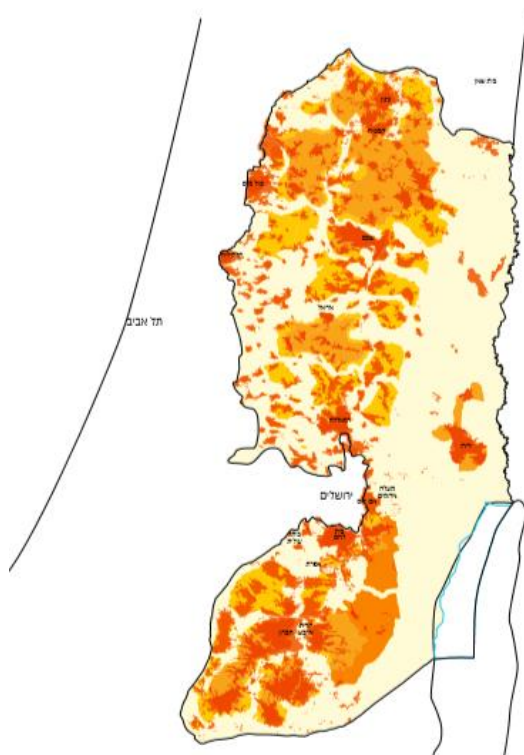
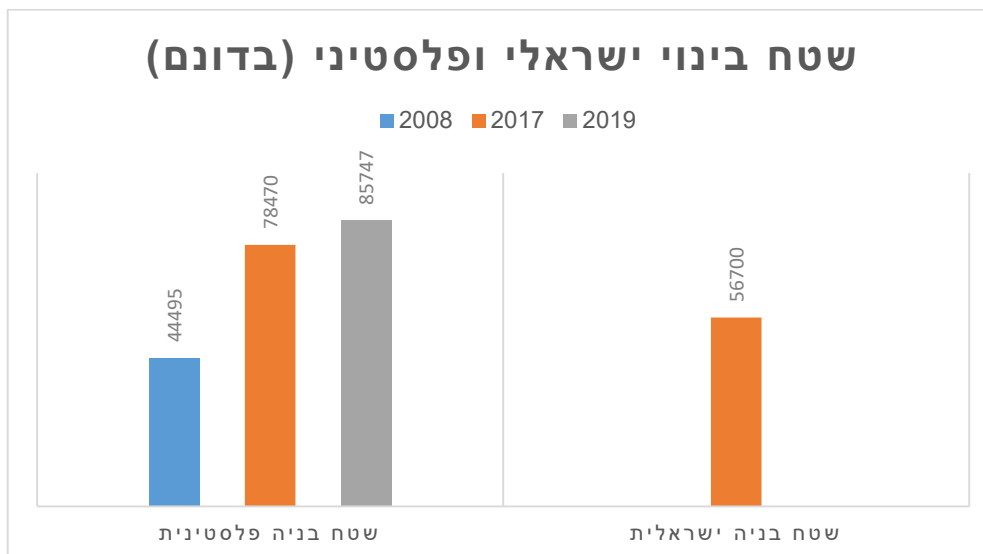
המצודה החשמונאית הורקניה בצפ' מדבר יהודה. שודדים ניפצו את רצפת הפסיפס כדי להגיע לחללים הפנימיים

ג. בינוי

- מס' המבנים הפלסטינים שנבנו בשטח C עומד נכון לאוגוסט 2019 על 65,572 מבנים⁴.
- מאז תחילתה של תוכנית פיאד ב-2009 בנו הפלסטינים בשטחי C 35,930 מבנים חדשים, מתוכם 7277 מבנים בשנתיים האחרונות.
- קצב הגידול נכון להיום הוא של קרוב ל-4000 בתים בשנה, המשתרעים על-פני שטח של 3638 דונם (0.1% משטח C).
- מעבר לשטח שתופסים שטחים אלה, הם מושכים אליהם גם אוכלוסייה רבה. כך שהמשמעות היא בעיקר גידול מאסיבי של אוכלוסיית הפלסטינים בשטח C.
- לפי חישוב ממוצע של 4 נפשות לבית (וברור שבבתים רבים מספר הנפשות הוא כפול ויותר), בשטחי C חיים היום למעלה מרבע מיליון פלסטינים, והגידול הדמוגרפי בכל שנה הוא של 15,000 נפש.

⁴ ספירת המבנים בוצעה על-ידי תנועת רגבים. עוד על תפיסת קרקע באמצעות בניה בלתי-חוקית ראו: **מלחמת התשה**, תנועת רגבים, דצמבר 2019.

שטח פלסטיני בנוי
בשטח C
דונם 85.747
משטח C 2.34%

שטח פלסטיני בנוי
בשטחי A ו-B
דונם 655,000
משטחי AB 29.7%

בינוי
פלסטיני

ד. השתלטות חקלאית

- על-פי הדין העות'מני הנהוג ביהודה ושומרון, בתום עשור של עיבוד חקלאי יוכל מעבד הקרקע הפלסטיני (הדין למעשה אינו חל על יהודים) לרשום אותה כקרקע פרטית על-שמו, או לכל הפחות לקנות הגנה מפני תביעה. ולכן, עיבוד קרקעות הפך לשיטה מובילה עבור הפלסטינים להשתלטות על השטח.
- נכון להיום קיימים בשטחי C כ-700,000 דונם מעובדים על-ידי פלסטינים, שהם 19% משטחי C.
- מעבר לעיבוד קרקע ונטיעות ההשתלטות החקלאית על השטח מתבצעת גם באמצעות מרעה, הקמת טרסות, פיתוח מערכות מים וסלילת דרכים אל השטחים המעובדים. בחלק גדול מהמקרים בצמוד לשטחים הללו מוקמים גם בתים ומאהלים שהופכים למגורי קבע.
- עיבוד הקרקע נעשה ללא בוושה, ללא מורא ובאין מפריע בשטחים אסטרטגיים: בצמוד ליישובים ישראלים, לדרכים ראשיות ואף בתוך שטחי אימונים של צה"ל (שטחי אש).
- השטחים המעובדים פוגעים גם ביכולת המבצעית של צה"ל. נסיונות הצבא לפנות את השטח לצורך אימון, נתקלו לא פעם במתקפה משפטית בינלאומית שגרמה לו לסגת מתוכניתו ולחפש מקום חלופי.
- את עיבודי הקרקע קשה לזהות באמצעות תצ"א בלבד, ולכן עיקר העבודה למיפויים נעשתה באמצעות סיורים בשטח ורחפנים.

שטח מעובד ומקבצי מגורים בלב שטח אש 903, בסמוך ליישוב בקעות. צולם ב 26/3/2020

טראסות וכביש גישה חדש שהוקמו במהלך 2019 מצפון לעין יברוד. מעבר לכביש 60 (בצד שמאל של התמונה) ניתן לראות את הישוב עופרה. צילום: 2/2020

שטחים מעובדים של פלסטינים על שטחי C מדרום ליישוב מגדלים. מתחת לקו הכחול: אדמות מדינה.

ה. דרכים

- פריצת וסלילת דרכים חדשות, בלי תאום עם הרשויות הישראליות, משמשת כלי-עזר מרכזי להשתלטות על השטח.
- הדרכים החדשות שעוברות בשטחי C מובילות לשטחים החקלאיים שתוארו לעיל, מחברות בין כפרים הנמצאים בשטחי A ו B ו C ומתחברות לדרכים ראשיות.
- אורך הדרכים (דרכי עפר ודרכים סלולות) שעוברות בשטח C ומשמשות רק את הפלסטינים הינו 3593 ק"מ.

דרך מהכפר עקרבה (שבשטח B) אל האדמות החקלאיות בשטח C. הדרך שמעליה (מימין למשאל) מובילה מעקרבה לכפר בני פאדל, שגם הוא בשטח B.

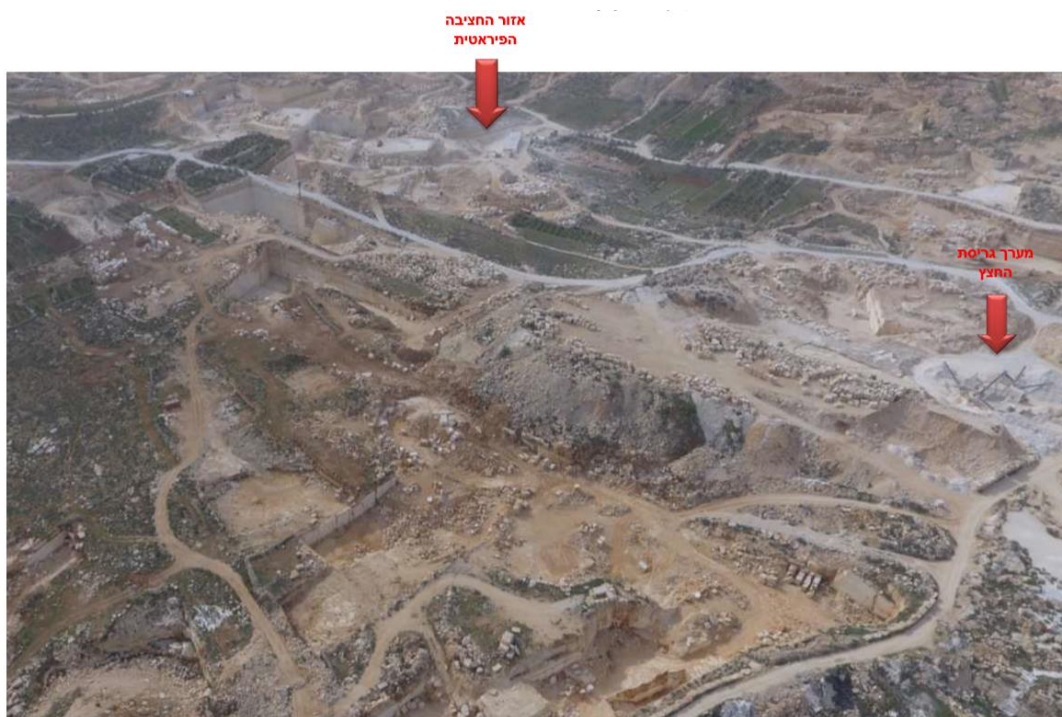
1. מחצבות

- בשטחי C פועלות 40 מחצבות ללא תב"ע וללא אישור, חלקן על אתרים ארכיאולוגיים (כמו מחצבת סעיר, היושבת בשטח של מצודה עתיקה על הדרך המקראית שבין הכפרים זיף ותקוע במזרח גוש עציון) ומפעילות מערך של חציבה וגריסת אבן לחצץ.
- זאת בנוסף למספר רב של מחצבות בשטחי B (בתרשים המצורף מסומנות באופן חלקי).
- המחצבות פרוסות על כ-2250 דונם, המהווים 0.6% משטח C.
- החציבה נעשית ללא רגולציה או תחת רגולציה ארכאית ובלתי יעילה. המחצבות פוגעות פגיעה בלתי הפיכה בשטח, בסביבה האקולוגית, באתרי מורשת וארכיאולוגיה, ומהוות מפגע סביבתי ובטיחותי.

מחצבת אבו שושה, דרומית ליישוב כוכב יעקב

מחצבת סעיר, מזרח גוש עציון

הדרך המומלצת על-ידינו להתמודדות עם אתגר ההשתלטות הפלסטינית על שטחי C היא:

הקמת רשות במשרד הביטחון לניהול האתגר האסטרטגי בשטחי C

תמצית:

מסמך זה מציג תכנית להקמת גוף במשרד הביטחון לריכוז וניהול אפקטיבי של פעולות הממשלה בהתמודדות עם תכנית ההשתלטות של הרש"פ על שטחי C ביהודה ושומרון.

כאמור, בעשור האחרון מנהלת הרשות הפלסטינית מבצע אדיר מימדים ועתיר משאבים להשתלטות על שטחי C ביהודה ושומרון באמצעות קביעת עובדות בלתי הפיכות בשטח. נוכח העדר מענה אפקטיבי ישראלי, התהפך הגלגל והזמן פועל לרעת האינטרסים של מדינת ישראל.

אם מדינת ישראל תמשיך במדיניות עצימת העיניים כלפי מאמצי ההשתלטות הללו, כפי שהיא פועלת היום, הרי שבתוך שנים אחדות תאבד ישראל את הגמישות לקבוע ולממש את האינטרסים האסטרטגיים שלה בגב ההר ובבקעת הירדן, מבחינה מדינית, ביטחונית, התיישבותית ואקולוגית. לאור זאת, מתן מענה אפקטיבי, מושכל וממוקד למאמץ הפלסטיני בשטחים שלא יוחל עליהם החוק הישראלי – אם יוחל – בעקבות תוכנית טראמפ, הוא צורך אסטרטגי חיוני של מדינת ישראל.

חשיבותו של הצורך ודחיפות ההתמודדות עמו מחייבים הקמת גוף יעיל שיפעל במשרד הביטחון בכפיפות ישירה לשר הביטחון, ויתכלל את כלל ההיבטים הנוגעים לאתגר זה.

המטרה:

חיזוק המשילות הישראלית בשטחי C שעליהם לא יחול החוק הישראלי, שמירה על הקרקע ועל האינטרסים הישראליים ביהודה ושומרון, בלימת המאמץ הפלסטיני להשתלטות על קרקעות וקביעת עובדות בשטח.

הצורך:

1. רקע

במהלך העשור האחרון הרשות הפלסטינית מובילה מהלך אסטרטגי מאורגן ומממומן היטב בכסף זר⁵, של השתלטות על שטחי C.

⁵ עשרות מיליוני יורו מוזרמים מדי שנה לרשות הפלסטינית על-ידי מדינות אירופה, האיחוד האירופי, האו"ם וארגונים בינלאומיים נוספים לטובת מימושה של משימה מאורגנת זו.

השתלטות זו מתבצעת באמצעות:

א. **בנייה בלתי חוקית** - מספר הבתים הפלסטינים בשטחי C עומד נכון להיום על כמעט 66,000 מבנים הפרוסים בכ-20 כפרים מוסדרים, כ-40 התרחבויות משטחי B ל-C וב-800 מקבצי בנייה בלתי חוקיים, ותופסים 2.34% משטחי C.⁶ תנופת בניה זו הביאה גם לגידול ניכר במאזן הדמוגרפי, ומספר הפלסטינים החיים היום בשטחי C עומד על כרבע מיליון (פי 3 ממספרם בעת החתימה על הסכמי אוסלו).

ב. **השתלטות חקלאית על הקרקע** – באמצעות עיבוד יזום של שטחים נרחבים חדשים (במטרה להשיג עליהם חזקה)⁷, הקמת טרסות, מרעה, פריצה וסלילה של דרכים חדשות, ומתקני מים: קידוחים, בארות, צינורות.

ג. **ביצוע הליך הסדר המקרקעין** – רשות מיוחדת שהוקמה ברש"פ לצורך כך במימון בינלאומי מפעילה צוותי מודדים בשטח ומבצעת רישום של המקרקעין מטעמה. בהעדר מהלך ישראלי מקביל, מהלך זה מקבע ריבונות פלסטינית תודעתית ואף משפטית על כלל השטח הפתוח, ובנוסף יאפשר את הפיכתן בפועל של אדמות מדינה וסקר לאדמות פרטיות של פלסטינים.

ד. **מערכה משפטית נגד הריסת המבנים הבלתי-חוקיים** – באמצעות מימון בינלאומי (שעמד בשנים 2017-2018 על כ-10 מיליון אירו) מציפים הפלסטינים את בתי המשפט הישראליים במאות עתירות; ועד שניתן האור הירוק להריסה, מגלים גורמי האכיפה כי הבית הנדון כבר מוקף בעשרות בב"חים חדשים.

לצד מהלכים יזומים אלו של הרשות, בשטח נעשות באין מפריע פעולות פירטיות באישור הרשות הגורמות נזקים בלתי הפיכים למשאבי הטבע והמורשת ביהודה ושומרון:

- א. **מחצבות** – מחצבות פירטיות פועלות בשטחי C ללא בקרה ראויה וללא תכנית שיקום.
- ב. **הרס ושוד של אלפי אתרי מורשת וארכיאולוגיה** בין אם לצורכי בצע ובין אם בניסיון למחוק כל זכר וקשר של העם היהודי למקומות אלו.

2. הישגי המהלך הפלסטיני

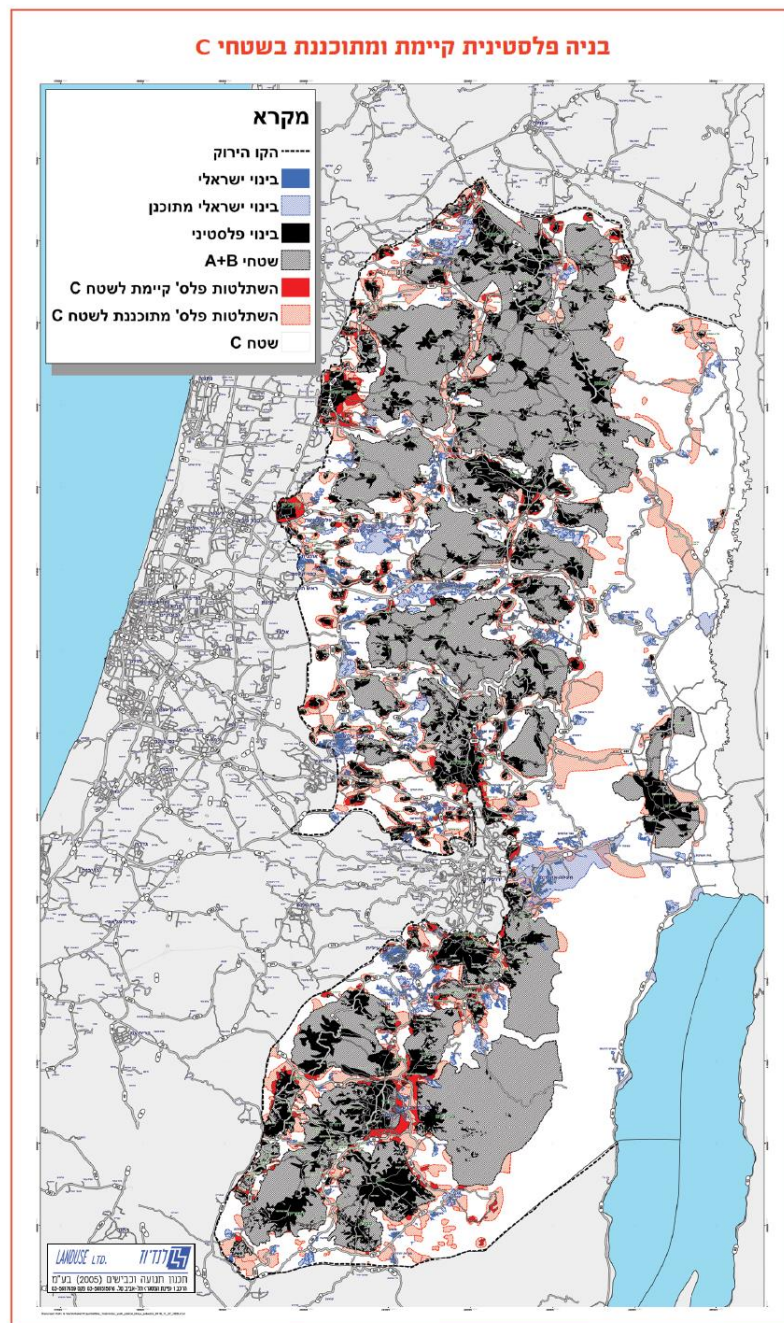
השטח הבנוי הפלסטיני בשטחי C משתרע נכון להיום על 2.34% מהשטח; וכלל השטח הבנוי, המעובד והתפוס על-ידי פלסטינים עומד על כ-22% משטחי C. לצורך השוואה, השטח הבנוי הישראלי משתרע על 1.55% מהשטח (2.5% אם לוקחים בחשבון את כל שטח ההתיישבות שבתוך הקו הכחול). כלל השטח התפוס בידי ישראל, הכולל את כל שטחי ההתיישבות היהודית, אזורי התעשייה והמסחר, שטחי האש ובסיסי צה"ל עומד על כ-7% משטח C בלבד – שליש מהשטח המוחזק על-ידי הפלסטינים.

⁶ לעומתם, השטח הבנוי הישראלי משתרע על 1.55% בלבד משטחי C (סך השטח הכלול בתוך קו כחול של ההתיישבות הינו 2.5%).

⁷ לפי החוק העות'מני הנהוג באזור בתום עשר שנים יכול מעבד הקרקע לרשום אותה כקרקע פרטית על שמו.

3. תכניות עתידיות

על-פי תוכניות מתאר פלסטיניות המצויות בידינו, המצב הקיים היום הוא רק קצה הקרחון של המהלך הפלסטיני המתוכנן. בכוונת הפלסטינים לבתר את הבקעה (ל"5 אצבעות"), להשתלט על כל הצירים הראשיים ביהודה ושומרון, לקטוע את הרצף הישראלי, לכתר יישובים ולבודדם, במטרה למנוע את התרחבותם; ובכך לייבש את ההתיישבות היהודית ולהשתלט על השטח.

בהעדר פעולה ישראלית אקטיבית לבלום את המהלך, בתוך 5-10 שנים מדינת ישראל תאבד את השליטה ביהודה ושומרון דה-פקטו.

4. העדר מדיניות

מדינת ישראל נמנעת כבר למעלה מיובל שנים מהכרעה לגבי מעמדם של שטחי יהודי ושומרון ומקביעת מדיניות ברורה לגבי השטחים שבשליטתה. מצד אחד עמדתה הרשמית היא שיש לה זכות על שטחי יהודה ושומרון. אך מצד שני היא הותירה על כנה את מערכת החוק של הממשלים הזרים שקדמו לה וממשיכה לנהל את השטח באמצעות משטר צבאי זמני. בהעדר מדיניות ברורה מלמעלה, גם המנהל האזרחי פועל תחת הנחה סמויה שהאחיזה בשטח היא זמנית בלבד ושביהודה ושומרון עתידה לקום במוקדם או במאוחר מדינה פלסטינית.

העדר מדיניות ישראלית ברורה לגבי השטחים שבשליטה יוצר בפועל מציאות של היעדר ריבון והיעדר משילות, אשר אינה מאפשרת אכיפה ראויה והתמודדות אמיתית מול המהלך הפלסטיני הנחוש.

5. העדר מענה אפקטיבי מצד המינהל האזרחי

- למינהל האזרחי אין הכלים הנדרשים להתמודדות עם המהלך הפלסטיני, מכמה סיבות:
- א. **כשל ארגוני מבני** – המינהל האזרחי אמון על מתן שירותים לאוכלוסייה אזרחית, אך הוא פועל מתוך תפיסה צבאית עם דפוסי חשיבה ומאפיינים צבאיים. יכולתו של הארגון מוגבלת במתן מענה יעיל ורלוונטי למגוון רחב של אתגרים, הן בשל סירבול מנגנוני, הן בשל קשר שאינו מספיק יעיל מול משרדי הממשלה המקבילים, והן בשל העדר קבלת אחריות ברורה על תחומים הדורשים מענה דחוף.
 - ב. **העדר דירקטיבה מצד הדרג המדיני** – בהעדר מדיניות ברורה של הדרג המדיני וקביעת נהלים אחודה, מי שמקבל את ההחלטות בפועל הם מפקדי הצבא ופקידי המינהל האזרחי בשטח. מציאות זו מייצרת קושי ביכולת לבצע פעולות מורכבות המחייבות ראייה כוללת ושיתופי פעולה ומונעת ייזום והתנעת תהליכים.
 - ג. **מחסור במשאבים ובכוח אדם** – מאז החתימה על הסכמי אוסלו ממשיך המינהל האזרחי לפעול באותה מתכונת וללא התאמה למציאות החדשה, לגידול העצום באוכלוסייה, לשינויים הטכנולוגיים ולאתגרים החדשים. וזאת, בכוח אדם ומשאבים מופחתים.
 - ד. **סרבול משפטי** – בשל תשתית חוקתית אנאכרוניסטית ופיגור עצום בקצב אימוץ נורמות חקיקה ישראליות מודרניות.

הפתרון המוצע:

הקמת רשות/מנהלת/חטיבה אזרחית במשרד הביטחון, שתהיה כפופה ישירות לשר הביטחון, ושתפקידה יהיה לנהל את המאמץ הישראלי ליצירת משילות אפקטיבית בשטחי C שלא יוחל עליהם החוק הישראלי, ולמתן מענה לתכניות ההשתלטות של הרשות הפלסטינית בהתאם למדיניות השר/הממשלה.

מטרות הרשות:

שמירה על הקרקעות בשטחים שנקבעו בהסכמי אוסלו כשטחים בשליטה אזרחית וביטחונית מלאה של מדינת ישראל ושנותרו מחוץ לשטח החלת החוק הישראלי, בלימת תכנית ההשתלטות של הרשות הפלסטינית על שטחים אלה, וחיזוק המשילות הישראלית בהם.

תפקידי הרשות:

- 1. מידע ומודיעין** – איסוף, ריכוז וניהול אפקטיבי של כל המידע העדכני בכל התחומים הנוגעים לאחריותה, לרבות כל מידע על תכנית ההשתלטות של הרש"פ, קבלת תמונת מצב עדכנית לגבי בב"ח והשתלטות חקלאית.
- 2. מדיניות** – גיבוש המלצות לשר הביטחון לשם קביעת מדיניות בעניינים שבתחומי אחריותה וסיוע לשר ביישום המדיניות שתיקבע. גיבוש ופיתוח כלים משפטיים לתמיכה ביישום המדיניות.
- 3. מקרקעי מדינה** – ניהול המדיניות ביחס למקרקעין ולשמירת אדמות המדינה, ובכלל זה: קידום מידי של הסדר המקרקעין ביהודה ושומרון ורישום אדמות מדינה; והתקשרות עם גורמים ממלכתיים ופרטיים שיתנו מענה לשימור אדמות המדינה באמצעות ייעור, נטיעה, מרעה וכיוצ"ב.
- 4. אכיפה** – סילוק פלישות חקלאיות ותשתיות, לרבות אכיפה כלכלית (החרמת כלים, ציוד וכיוצ"ב). הרשות תנהל את פעולות האכיפה, תכין תכניות הפעולה ותמליץ על סדרי עדיפויות, בכל הנוגע לבנייה בלתי חוקית. יחידת האכיפה שבמנהל האזרחי תפעל לפי הוראות הרשות ובהתאם ליעדים וסדרי עדיפויות שתקבע.
- 5. מעורבות גורמים זרים** – בלימה ומניעה של כל פעילות בינלאומית, מדינתית או אזרחית, התומכת במאמצי הרשות הפלסטינית ופוגעת באינטרסים הישראליים: ריכוז המידע, גיבוש דרכי פעולה ותיאום מול משרדי הממשלה האחרים (המשרד לעניינים אסטרטגיים, משרד החוץ בהיבטים דיפלומטיים, משרד הפנים בהיבטים של אישורי כניסה לישראל).
- 6. מאמץ משפטי** – ריכוז כל המידע הנדרש לצורך ניהול התיקים המשפטיים בבתי המשפט השונים בסוגיות שבתחום סמכותה, והנחיית מייצגי המדינה בהתאם למדיניות השר.

מבנה הרשות:

מוצע כי הרשות תפעל באופן דומה לחטיבה לשמירה על קרקעות המדינה ברשות מקרקעי ישראל, והיא תורכב ממטה, ממחלקה משפטית ומחמישה מרחבים: שומרון, בנימין, גוש עציון, הר חברון ובקעת הירדן.

מטה הרשות יפעל באמצעות שני אגפים:

1. אגף מודיעין, אכיפה, ומבצעים (מודיעין ומידע + מעקב ובקרה). באחריותו יהיו ריכוז, עיבוד, ניתוח והפצת מידע בעל ערך מודיעיני בין רכזי המרחבים השונים וכן תיאום פעולות אכיפה מול יחידות משטרת ישראל.
2. אגף פיתוח והפעלה. באחריותו יהיו גיבוש והמלצה של דרכי פעולה עבור השר והממשלה, הכנת תוכניות עבודה בהתאם למדיניות השר או הממשלה, הפיקוח והבקרה על יישומן.

מרחבים – בראש כל מרחב יעמוד רכז שינהל את עבודות המטה ופעילות השטח.
ראש הרשות יתמנה בהחלטת ממשלה.